

Sygn. akt VII GC 1721/14

1) WYROK

2) W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2015r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach, VII Wydział Gospodarczy

w osobie: SSR Rafał Baranek

protokolant: Agata Leszczyńska

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2015 roku w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa: **A. W.**

przeciwko: **Miasto G.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4640,83 zł (cztery tysiące sześćset czterdzieści złotych 83/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 717 zł (siedemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia

Sygn. akt VII GC 1721/14

UZASADNIENIE

A. W. wniósł o zasądzenie od Miasta G. kwoty 4640,83 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz zwrot kosztów procesu. W uzasadnieniu podniósł, że wykonał zawartą przez strony umowę na wykonanie balustrad, a pozwany nie uregulował wynagrodzenia co do kwoty 4440,04 zł. Powód wskazał, że oświadczenie o potrąceniu z dochodzoną wierzytelnością wierzytelności pozwanego z tytułu naliczenia kar umownych było nieskuteczne, gdyż strony ustaliły, że w wyniku wykonania przez powoda prac dodatkowych pozwany odstąpił od naliczania kar umownych.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zwrot kosztów procesu. W uzasadnieniu podniósł, że Z. W. nie posiadał umocowania do złożenia w imieniu pozwanego oświadczenia o odstąpieniu od naliczania kar umownych. Wskazał, że dokonał potrącenia wynagrodzenia przysługującego powodowi z tytułu wykonania przedmiotu zamówienia określonego w umowie z 24 października 2013r. z wierzytelnością pozwanego wobec powoda z tytułu kary umownej za nieterminowe wykonanie przedmiotu zamówienia w kwocie 4440,04 zł.

W piśmie z 2 marca 2015r. powód z ostrożności procesowej wniósł o zmniejszenie naliczonej kary umownej z uwagi na to, że powód wykonał w całości umowę, a pozwany nie poniósł z tytułu kilkudniowej zwłoki żadnej szkody. Podniósł także zarzut, że zastrzeżona wysokość kary umownej była rażąco wygórowana.

Sąd ustalił, co następuje:

Strony zawarły w dniu 24 października 2013r. umowę nr (...). Na mocy umowy powód był zobowiązany do wykonania dodatkowych balustrad na widowni Centrum (...)Kulturalnego w G., a pozwany do zapłaty wynagrodzenia ryczałtowego w kwocie 74000,70 zł brutto. Strony ustaliły termin wykonania prac do 15 listopada 2013r. Strony zastrzegły w umowie, że wykonawca zapłaci zamawiającemu karę umowną za opóźnienie w przekazaniu określonego w umowie przedmiotu umowy w wysokości 0,5% wynagrodzenia umownego brutto za każdy dzień opóźnienia. Ze strony zamawiającego został wyznaczony koordynator w zakresie obowiązków umownych w osobie Z. W. oraz inspektor nadzoru w osobie P. B..

(dowód: umowa k. 12-20)

W dniu 15 listopada 2013r. powód doręczył pozwanej pismo, w którym zwrócił się z prośbą o zmianę terminu głównego zakończenia robót do dnia 29 listopada 2013r. Wskazał, że już na etapie postępowania przetargowego wskazywał na brak fizycznych możliwości zrealizowania inwestycji w przyjętym terminie do 15 listopada 2013r. Oświadczył, że prace na obiekcie winny potrwać nie dłużej niż do 7 dni od dostawy balustrad na budowę (pismo k. 63).

W dniu 21 listopada 2013r. powód dostarczył balustrady na miejsce ich montażu. Okazało się, że brak jest niezbędnego miejsca pomiędzy siedziskami na zamontowanie barierki. Balustrady zostały wykonane zgodnie z dokumentacją projektową. Zamontowanie balustrad nie było możliwe, co wynikało z błędu projektanta. Strony ustaliły, że prace montażowe zostaną wstrzymane do czasu rozwiązania problemu. Powód wstrzymał prace. (pismo k. 66, zeznania M. K. k. 127)

Powód otrzymał od pozwanego nowy projekt barierki. Powód przerobił barierki zgodnie z nowym projektem co zabrało około 9-10 dni. Montaż barierki trwał 2 dni. Powód będąc na pomiarach widział widownię i miał projekt. Powód nie zgłaszał zastrzeżeń do projektu, na którym były siedziska. Siedzenia w tym czasie wraz z oparciami nie były jeszcze zamontowane. Na projekcie nie było rysunku montażowego siedzisk ani ich wymiarów. (zeznania P. B. k. 126)

Powód pismem z 2 grudnia 2013r. przekazał pozwanemu kosztorys obejmujący koszty związane z przerobieniem balustrad, wskazując że tych prac nie obejmowała umowa (pismo k. 69)

W dniu 11 grudnia 2013r. powód zgłosił zakończenie wszystkich robót budowlanych (pismo k. 74)

Powód wykonał w całości zakres pracy objęty umową z 24 października 2013r. Zakończenie prac nastąpiło 11 grudnia 2013r. a więc 28 dni po ustalonym terminie zakończenia prac. W dniu 27 grudnia 2013r. nastąpił odbiór końcowy prac. Pozwany odebrał prace bez zastrzeżeń. (okoliczność bezsporna, pismo k. 76, protokół k. 21)

Z. W. w imieniu pozwanego oświadczył w dniu 27 grudnia 2013r., że pozwany odstępuje od naliczania kar umownych za nieterminowe wykonanie przedmiotu umowy. Powód w dniu 27 grudnia 2013r. oświadczył, że odstępuje od roszczeń za wykonane roboty dodatkowe zgłoszone pismem 2 grudnia 2013r. na kwotę 9061,75 zł brutto. (protokół k. 21)

Z. W. nie był upoważniony do złożenia w imieniu pozwanego oświadczenia o odstąpieniu od naliczania kar umownych w ramach umowy z powodem. Do jego obowiązków należało przygotowywanie dokumentów, które podpisywał naczelnik wydziału. W istotnych kwestiach Z. W. musiał się konsultować i uzyskiwać zgodę od przełożonych. (zeznania: P. B. k. 126, M. K. k. 127)

Powód wystawił pozwanemu fakturę VAT nr (...) z tytułu wykonania dodatkowych balustrad na widowni na podstawie umowy z 24 października 2013r. na kwotę 74000,70 zł z terminem płatności do 26 stycznia 2014r. (faktura k. 25)

Pozwany zapłacił z tytułu należności udokumentowanej fakturą VAT nr (...) kwotę 69560,66 zł. (okoliczność bezsporna)

Pismem z 23 stycznia 2014r. pozwany oświadczył, że powodowi przysługuje wobec pozwanego wymagalna wierzytelność z tytułu wykonania przedmiotu zamówienia określonego w umowie z 24 października 2013r. w

kwocie 74000,70 zł. W tym piśmie pozwany złożył powodowi oświadczenie o potrąceniu wskazanej wierzytelności z wierzytelnością pozwanego wobec powoda z tytułu kar umownych za nieterminowe wykonanie przedmiotu zamówienia (12 dni), o którym mowa w § 10 umowy w kwocie 4440,04 zł. (pismo k. 76)

Pozwany wystawił powodowi notę księgową nr (...) w dniu 23 stycznia 2014r., w której oświadczył, że obciąża powoda kwotą 4440,04 zł zgodnie z § 10 pkt 1a tj. z tytułu opóźnienia w wykonaniu przedmiotu umowy (...) z dnia 24 października 2013r. Oświadczył, że należność wskazana w notce zostanie potrącona z faktury VAT nr (...). (dowód: nota k. 78)

W piśmie z 13 lutego 2014r. pozwany oświadczył powodowi, że do ustalenia kar umownych przyjęto określony przez powoda w piśmie z 14 listopada 2013r. deklarowany termin zakończenia przedmiotu umowy tj. 27 listopada 2013r. (pismo k. 80)

Sąd zważył, co następuje:

Strony łączyła umowa o dzieło uregulowana przepisami art. 627 kc i nast. Skoro pozwana nie zgłaszała zastrzeżeń do oddanego dzieła, to należało przyjąć, że dzieło nie miało wad. Skoro doszło do odbioru dzieła, które nie miało wad, to powodowi przysługiwało na podstawie umowy oraz art. 627 kc wynagrodzenie w umówionej wysokości.

Strony zastrzegły w § 10 ust. 1a umowy, że wykonawca zapłaci zamawiającemu karę umowną za opóźnienie w przekazaniu określonego w umowie przedmiotu umowy w wysokości 0,5% wynagrodzenia umownego brutto za każdy dzień opóźnienia.

Przesłanką kary umownej jest wina dłużnika (tak: Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2003 r. III CKN 50/01). A zatem powód ponosił odpowiedzialność za zwłokę w wykonaniu umowy.

Zgodnie z art. 476 kc dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. Nie dotyczy to wypadku, gdy opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Skoro doszło do opóźnienia w wykonaniu umowy, to na mocy art. 476 kc na powodzie jako dłużniku spoczywał ciężar wykazania, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Powód wykazał, że nie ponosił odpowiedzialności za opóźnienie wynikające z konieczności przerobienia barierek, gdyż było to spowodowane błędnym projektem barierek, który został sporządzony przez pozwanego.

Powód nie wykazał, aby dostarczenie barierek na teren budowy z opóźnieniem było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. A zatem zgodnie z art. 476 kc powód pozostawał w zwłoce w okresie od 16 listopada 2013r. do 21 listopada 2013r.

W celu ustalenia okresu zwłoki należało oszacować w jakim terminie powód wykonałby przedmiot umowy, gdyby nie wystąpiła przeszkoda w postaci niezgodności projektowej. Zakładając, że powód przystąpiłby do montażu barierek w dniu 21 listopada 2013r. (data dostarczenia barierek) prace zostałyby zakończone w dniu 27 listopada 2013r., gdyż taki termin wykonania prac wynikał z deklaracji powoda złożonych w piśmie z 14 listopada 2013r. (k. 63), a powód nie wykazał, że zakończyłby te prace wcześniej.

W związku z powyższym powód pozostawał w zwłoce z wykonaniem przedmiotu umowy nr (...) w okresie od 16 listopada 2013r. do 27 listopada 2013r.

Powód wniósł o zmniejszenie naliczonej kary umownej z uwagi na to, że powód wykonał w całości umowę, a pozwany nie poniósł z tytułu kilkudniowej zwłoki żadnej szkody.

Istotnym kryterium miarkowania kary umownej jest relacja kary umownej do odszkodowania należnego wierzycielowi na zasadach ogólnych, przyczyny opóźnienia, przyczynienie się wierzyciela, stopień winy dłużnika, relacja do

należnego wynagrodzenia lub ocena stopnia naruszenia interesu wierzyciela wskutek opóźnionego wykonania robót (tak: Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2015 r. I CSK 690/13).

Zgodnie z art. 471 kc odszkodowanie przysługuje wierzycielowi w wysokości odpowiadającej powstałej szkodzie. Przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 471 kc jest wystąpienie szkody, a ciężar dowodowy w zakresie jej wykazania spoczywa na wierzycielu.

W rozpatrywanej sprawie pozwany nie podniósł żadnych okoliczności, wskazujących na to, że zwłoka powoda od 16 listopada 2013r. do 27 listopada 2013r. spowodowała wystąpienie po stronie pozwanego jakiegokolwiek szkody.

Zatem w niniejszej sprawie wierzycielowi nie przysługiwałoby odszkodowanie na zasadach ogólnych z uwagi na brak szkody.

Zgodnie z cytowany wyżej stanowiskiem Sądu Najwyższego (I CSK 690/13) przy miarkowaniu kary umownej należy dążyć do ustalenia wysokości kary umownej na poziomie zbliżonym do odszkodowania należnego wierzycielowi na zasadach ogólnych. Ta okoliczność przemawiała za obniżeniem kary umownej naliczonej przez pozwanego w nocie księgowej nr (...) z uwagi na to, że na zasadach ogólnych pozwanemu odszkodowanie nie przysługiwało. Ustalając zakres obniżenia należało mieć na względzie ocenę stopnia naruszenia interesu wierzyciela wskutek opóźnionego wykonania robót. Okoliczności niniejszej sprawy nie wskazywały, aby wskutek opóźnionego wykonania robót doszło do naruszenia interesu pozwanego. Okres zawinionego opóźnienia nie był długi, a cały zakres prac został ostatecznie wykonany przez powoda w sposób należyty.

W związku z powyższym Sąd uznał, że naliczenie kary umownej nawet w minimalnej wysokości byłoby sprzeczne z funkcją odszkodowawczą kary umownej i z tego względu kara umowna została zmniejszona do zera w oparciu o art. 484 § 2 kc.

W związku z powyższym na skutek oświadczenia pozwanego z 23 stycznia 2014r. o potrąceniu nie doszło do umorzenia wskazanych wierzytelności, gdyż pozwanemu nie przysługiwała wierzytelność z tytułu kary umownej. A zatem pozwany nie wykazał, aby zaspokoił wierzytelność powoda dochodzoną w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze powyższe powództwo zostało uwzględnione w całości na podstawie umowy oraz art. 627 kc.

Ponadto należało wskazać, że na powodzie spoczywał ciężar dowodowy wykazania, że Z. W. był upoważniony do złożenia w imieniu pozwanego oświadczenia o odstąpieniu od naliczania kar umownych, gdyż powód wywodził z tej okoliczności skutki prawne. Takie upoważnienie nie wynikało z umowy z 24 października 2013r.

Zgodnie z § 12 ust. 2 umowy: „ze strony zamawiającego wyznacza się koordynatora w zakresie obowiązków umownych: Z. W.”. Użycie określenia „koordynator” wskazuje w sposób jednoznaczny na charakter organizacyjny funkcji przydzielonej Z. W.. Z takiego charakteru upoważnienia wynikało, że nie mógł on kreować treści stosunku prawnego, samodzielnie podejmować decyzji, gdyż wykraczało to poza czynności organizacyjne. Miał działać w zakresie obowiązków umownych, a nie decydować w sposób wiążący w imieniu pozwanego o wzajemnych zobowiązaniach stron. Oświadczenie o zrzeczeniu się roszczenia ma daleko idące skutki wpływające na stan majątkowy osoby uprawnionej. A zatem udzielenie pełnomocnictwa w tym zakresie musi być wyraźnie określone.

Powód nie wykazał, że Z. W. był upoważniony do złożenia w imieniu pozwanego oświadczenia o odstąpieniu od naliczania kar umownych, więc okoliczność złożenia przez niego oświadczenia o takiej treści nie miała wpływu na możliwość żądania przez pozwanego zapłaty kary umownej.

Niezależnie od powyższego, gdyby wskazana wcześniej argumentacja nie znalazła uznania, należało wskazać, że powód na skutek oświadczenia o odstąpieniu od naliczania kar umownych złożonego przez Z. W. pozostawał w uzasadnionym przekonaniu, że doszło do uregulowania wzajemnych roszczeń stron z tytułu kary umownej oraz z tytułu wykonania robót dodatkowych. Z. W. był reprezentantem pozwanego i powód mógł przypuszczać, że był on uprawniony do

złożenia oświadczenia o zrzeczeniu się roszczenia. Dobra wiara powoda zasługiwała na ochronę prawną, więc Sąd uznał, że domaganie się przez pozwanego zapłaty kary umownej byłoby niezgodne z zasadami współżycia społecznego.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia oraz na podstawie art. 482 § 1 kc, zgodnie z którym od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa.

Mając na uwadze wynik sprawy na mocy art. 98 k.p.c. Sąd obciążył pozwanego kosztami procesu. Na zasądzone od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu w wysokości 717 zł złożyły się: 600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego (§ 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu); 17 zł tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa; 100 zł tytułem opłaty od pozwu.

Sędzia